

DZIAŁALNOŚĆ PROMUJĄCA ROZWÓJ AGROTURYSTYKI NA PRZYKŁADZIE STOWARZYSZENIA AGROTURYSTYCZNEGO „GALICYJSKIE GOSPODARSTWA GOŚCINNE – BIESZCZADY” W LESKU

Edyta Dubiel-Jajko¹

Stowarzyszenie Agroturystyczne „Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady” w Lesku jest organizacją działającą w południowo-wschodniej części Polski, na terenie Bieszczadów i Beskidu Niskiego. Liczne walory turystyczne tego obszaru sprzyjają rozwojowi agroturystyki. Działalność Stowarzyszenia „GGG – Bieszczady” ma na celu rozwój i promocję agroturystyki, która przede wszystkim stanowi alternatywne źródło dochodu dla rolników. Na obszarze woj. podkarpackiego użytki rolne stanowią ponad 52% całej struktury powierzchni, lasy i grunty leśne stanowią 36,5%. Rolnictwo jest zatem jednym z dominujących sposobów na życie dla wielu mieszkańców tego regionu. Prężna działalność Stowarzyszenia powoduje ciągły wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych na terenie Bieszczadów i Beskidu Niskiego.

Słowa kluczowe: *Stowarzyszenie Agroturystyczne „GGG – Bieszczady”, agroturystyka.*

Wstęp

Stowarzyszenie Agroturystyczne „Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady” w Lesku powstało w 1993 roku z inicjatywy doradców Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego i rolników - kwaterodawców. W zasięgu Stowarzyszenia znajdują się obszary

---

¹ Katedra Nauk o Edukacji; opiekun naukowy - dr hab. Sławomir Mazur prof. nadzw. AWF Katowice.

Bieszczadów i Beskidu Niskiego, czyli tereny południowej części woj. podkarpackiego.

Obszary Bieszczadów i Beskidu Niskiego uznawane są za atrakcyjne turystycznie, posiadają szereg walorów turystycznych, zwłaszcza walorów przyrodniczych. Znajduje się tu Bieszczadzki Park Narodowy, który wraz z parkami krajobrazowymi Ciśniańsko-Wetlińskim i Doliny Sanu wchodzi w skład Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”, Magurski Park Narodowy, 10 parków krajobrazowych, 70 rezerwatów przyrody i 17 obszarów chronionego krajobrazu. Rzeki, zbiorniki wodne, w tym największy Zalew Soliński, dają możliwość wypoczynku i uprawiania sportów wodnych.

Dziedzictwo kulturowe na terenie Bieszczadów i Beskidu Niskiego jest również interesujące. Liczne cerkwie, Szlak Ikon, muzea, skanseny, stare grody jak Biecz i inne zabytki, stanowiąc mogą dodatkową atrakcję dla agroturystów [Kokoszka 2002].

Czym jest agroturystyka [Gąsiorowski 2003]?

- ✓ agroturystyka to wypoczynek na wsi, w gospodarstwach rolnych, w rejonie atrakcyjnym turystycznie,
- ✓ gospodarstwo rolne daje możliwość mieszkania wraz z rodziną wiejską, poznanie jej zwyczajów i codziennych prac,
- ✓ agroturystyka pozwala na bezpośredni kontakt ze zwierzętami gospodarskimi, uczy ich obrządku i wykorzystania w pracy,
- ✓ wypoczynek na wsi zapewnia bezpośredni kontakt z przyrodą, świeżym powietrzem i czystą wodą oraz sprzyja aktywnemu spędzaniu czasu wolnego, np. jeżdżąc konno, spacerując, łowiąc ryby.

Cel pracy

Praca koncentruje się na wyjaśnieniu niektórych pojęć z zakresu turystyki oraz podstawowych zadań i funkcjonowania stowarzyszeń agroturystycznych w Polsce.

Statut Stowarzyszenia Agroturystycznego „GGG – Bieszczady”

Celem Stowarzyszenia „GGG – Bieszczady” zgodnie ze statutem [Statut 1999] tejże organizacji jest „propagowanie i rozwijanie wypoczynku w formach właściwych dla agroturystyki oraz pomoc w organizowaniu i prowadzeniu wypoczynku w tych formach”. Cele Stowarzyszenia realizowane są poprzez:

- ✓ propagowanie w środowiskach wiejskich koncepcji organizowania wypoczynku w formach właściwych dla agroturystyki jako alternatywnego źródła dochodu,
- ✓ określanie i kontrolowanie standardu bazy noclegowej, żywieniowej oraz zasad kształtowania cen dla gospodarstw organizujących wypocznik w formach właściwych dla agroturystyki, które chcą być członkami Stowarzyszenia,
- ✓ pomoc członkom w przygotowaniu bazy i warunków wypoczynku dla gości poprzez poradnictwo merytoryczne, szkolenie i wymianę doświadczeń,
- ✓ pomoc członkom w podatkowo-prawnych kwestiach związanych z organizowaniem i prowadzeniem wypoczynku, a także w rozwiązywaniu ewentualnych sytuacji konfliktowych z gośćmi,
- ✓ koordynowanie działań i poczynań członków Stowarzyszenia w zakresie świadczonych przez nich usług,
- ✓ organizowanie i rozpowszechnianie informacji o możliwościach wypoczynku w gospodarstwach gościnnych członków Stowarzyszenia,
- ✓ ochronę wspólnych interesów członków Stowarzyszenia i reprezentowanie ich interesów na zewnątrz.

Władzami Stowarzyszenia są Zjazd Stowarzyszenia (Zjazd Delegatów), Zarząd Stowarzyszenia oraz Komisja Rewizyjna Stowarzyszenia. Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Zjazd Stowarzyszenia. Do kompetencji Zjazdu Delegatów należą m.in.:

- uchwalanie kierunków działalności oraz założeń funkcjonowania Stowarzyszenia, w tym ustalanie zasad standaryzacji poziomu usług i – do czasu powołania Oddziału/ów Stowarzyszenia – polityki cenowej stosowanych przez członków,
- uchwalanie planu działalności rocznej i budżetu Stowarzyszenia,
- wybór Zarządu Stowarzyszenia i Komisji Rewizyjnej,
- ustalanie wysokości wpisowego i składek członkowskich oraz określanie zasad ich wydatkowania,
- powołanie (tworzenie) Oddziałów Stowarzyszenia,
- podejmowanie uchwał w zakresie: zmian statutu, przystąpienia do organizacji, utworzenia związku stowarzyszeń, rozwiązania Stowarzyszenia czy w innych sprawach wynikających z postanowień statutu.

Zwyczajny Zjazd Delegatów zwoływany jest przez Zarząd Stowarzyszenia co rok. Mandat delegata trwa przez dwa kolejne Zwyczajne Zjazdy Delegatów.

Zarząd Stowarzyszenia kieruje pracami Stowarzyszenia, realizuje cele i zadania Stowarzyszenia, jak też reprezentuje je na zewnątrz. Zarząd Stowarzyszenia składa się z 7-11 członków. Kadencja Zarządu trwa 4 lata. Członek Stowarzyszenia może być członkiem Zarządu przez co najwyżej dwie kolejne kadencje.

Komisja Rewizyjna to organ powołany do sprawowania kontroli nad bieżącą działalnością Stowarzyszenia. Komisja składa się z 5 członków wybieranych przez Zarząd Stowarzyszenia na okres 4 lat.

Wśród członków Stowarzyszenia wyróżnia się członków zwyczajnych i wspierających. Członkiem zwyczajnym, jak określa to statut Stowarzyszenia „GGG – Bieszczady”, może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, mieszkająca na terenie działania Stowarzyszenia, osobiście zaangażowana w organizowanie, świadczenie i rozwój usług agroturystycznych lub z zakresu turystyki wiejskiej, jak też deklarująca realizację celów statutowych. Natomiast członkiem wspierającym „może być osoba prawna, która dla poparcia

celów i zadań Stowarzyszenia zadeklarowała stałą składkę członkowską lub świadczenie innej stałej pomocy na rzecz Stowarzyszenia”.

Stowarzyszenie Agroturystyczne „GGG – Bieszczady” ma prawo powoływania oddziałów i kół, których teren działania zgodny jest z podziałem administracyjnym państwa. Oddziały powoływane są dla jednego lub kilku sąsiednich powiatów, natomiast koła dla jednej lub kilku gmin. Oddziały Stowarzyszenia posiadają osobowość prawną.

Majątek Stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, dotacji, spadków i zapisów, darowizn, dochodów z własnej działalności gospodarczej i dochodów z majątku Stowarzyszenia [Statut Stowarzyszenia 1999].

Działalność Stowarzyszenia Agroturystycznego „GGG – Bieszczady”

Dziesięcioletni już okres funkcjonowania Stowarzyszenia przyczynił się do dużego wzrostu liczby członków. Początkowa liczba 17 założycieli wzrosła do 263 członków obecnie (stan na 15.03.2004 r.). Zwiększa się tym samym liczba miejsc noclegowych dla turystów. Wiele gospodarstw posiada ofertę całoroczną. Coraz większa liczba gospodarstw oferuje wyżywienie, wzrasta również liczba gospodarstw proponujących różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego, np. jazdę konną, wycieczki rowerowe. Powstało już 10 Gminnych Kół Stowarzyszenia. Aktualny stan ilościowy gospodarstw agroturystycznych przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Stan gospodarstw agroturystycznych zrzeszonych w Stowarzyszeniu Agroturystycznym „GGG – Bieszczady” w Lesku, z uwzględnieniem ich różnorodności, na dzień 15 marca 2004 r.

Cechy gospodarstw	Liczba gospodarstw ogółem	Liczba miejsc noclegowych	Gospodarstwa z ofertą całoroczną	Gospodarstwa oferujące wyżywienie	Gospodarstwa oferujące aktywny wypoczynek
Ilość	263	2812 + 600 na polach biwakowych	238	188	184

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Gąsiorowski A. „Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady” w Lesku 1993 – 2003, Stowarzyszenie Agroturystyczne „GGG – Bieszczady” w Lesku.

Głównym zadaniem Stowarzyszenia jest propagowanie rozwoju agroturystyki, a zatem m.in. promocja gospodarstw Stowarzyszenia w regionie i w Polsce. Stowarzyszenie wykorzystuje różne środki promocji. Gospodarstwa agroturystyczne reklamowane były w telewizji regionalnej, tj. rzeszowskiej i w telewizji warszawskiej (Notowania, Telewizja Edukacyjna), a także w I i II Programie Polskiego Radia oraz w prasie lokalnej i ogólnopolskiej. Stowarzyszenie organizuje „Otwarte drzwi dla dziennikarzy” (1994-2003), poprzez które dostarcza wielu materiałów do artykułów czy audycji radiowych i telewizyjnych. Promocją jest również prezentowanie gospodarstw podczas dożynek gminnych, wojewódzkich oraz na Agrobieszczadach w Lesku.

Stowarzyszenie, dzięki licznym sponsorom, wydaje informator adresowy zrzeszonych gospodarstw agroturystycznych. Wydano już łącznie ponad 24 tys. egzemplarzy. Stworzono również plakat agroturystyczny oraz stronę internetową (www.bieszczady.podkarpackie.pl), na której prezentowane są oferty wszystkich gospodarstw. Takie oferty prezentowane były na wielu targach turystycznych, m.in. w Berlinie, Warszawie, Poznaniu, Katowicach, Łodzi, Krakowie, Bielsku-Białej, Częstochowie, Gdańsku i Krośnie.

Rozesłano je także do wojewódzkich Ośrodków Informacji Turystycznej i agencji turystycznych.

Wiele gospodarstw wydaje własne ulotki, foldery, wizytówki i reklamuje się w katalogach czy przewodnikach.

Inną działalnością Stowarzyszenia, równie istotną jest organizowanie szkoleń dla członków w zakresie prowadzenia działalności agroturystycznej. Tematyka szkoleń jest bogata i dotyczy obowiązujących podatków, wymogów sanitarno-higienicznych, organizacji wypoczynku dla turystów, standardów zakwaterowania, promocji i reklamy czy też ochrony środowiska. Stowarzyszenie pomaga w organizowaniu pokoi dla gości, pól biwakowych, pomaga w rozwiązywaniu różnych problemów, np. prawnych.

Stowarzyszenie współpracuje z WODR w Boguchwale, Urzędem Wojewódzkim i Urzędem Marszałkowskim w Rzeszowie, jak też Ośrodkami Informacji Turystycznej i samorządami gminnymi. Instytucje te, jak również organizacja pozarządowa Fundacja Karpacka – Polska, sponsorują liczne działania Stowarzyszenia.

Liczne są również plany Stowarzyszenia na najbliższe lata. Najistotniejsze jest dalsze doskonalenie oferty turystycznej, prowadzenie szkoleń, pozyskiwanie nowych członków, jak też dalsza promocja i reklama. Zamierzeniem Stowarzyszenia jest także kontynuacja współpracy z samorządami gminnymi i instytucjami pracującymi na rzecz turystyki i rolnictwa. Stowarzyszenie planuje utworzenie własnego biura turystycznego oraz powołanie kolejnych Gminnych Kół.

Stowarzyszenie Agroturystyczne „GGG – Bieszczady” w Lesku od 1996 r. jest członkiem Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej w Warszawie. Dwadzieścia cztery gospodarstwa Stowarzyszenia przedłużyło dobrowolną kategoryzację, którą przyznaje Federacja. Od 2001 r. Stowarzyszenie jest członkiem-założycielem Podkarpackiej Regionalnej Organizacji Turystycznej. W 1995 r. Stowarzyszenie współorganizowało III Ogólnopolskie Sympozjum Agroturystyczne „Regionalne aspekty agroturystyki w Polsce”.

Szeroka i owocna działalność Stowarzyszenia została dostrzeżona przez liczne instytucje państwowe. W zorganizowanym przez Urząd Kultury i Turystyki w Warszawie konkursie „Przebisnieg’94” Stowarzyszenie „GGG – Bieszczady” w Lesku otrzymało honorową nagrodę za „utworzenie oferty turystycznej pięknie łączącej potrzeby turystów z charakterem gospodarstw bieszczadzkich”. Podczas V Euroregionalnych Targów Turystycznych w Krośnie, w 1997 r., Stowarzyszenie wyróżniono honorowym dyplomem.

W 1999 r. Stowarzyszenie otrzymało od Marszałka Województwa Podkarpackiego list pochwalny. W 2000 r. „GGG – Bieszczady” wyróżnione zostało przez polską Organizację Turystyczną w Warszawie. W latach 2001-2003 członkowie Stowarzyszenia zostali laureatami Konkursu Turystycznego „Wędrowki Podkarpackie”. Natomiast w 2003 r. Stowarzyszenie wyróżnione zostało przez Ministra Gospodarki odznaką honorową „Za zasługi dla turystyki” [Gąsiorowski 2004].

Podsumowanie

Rola Stowarzyszenia Agroturystycznego „GGG – Bieszczady” w Lesku w rozwijaniu agroturystyki na terenie Podkarpacia jest znacząca. Działania, które podejmuje Stowarzyszenie mają szeroki zakres. Dotyczą one promocji i reklamy, edukacji poprzez liczne szkolenia, doradztwa, itp. Stowarzyszenie cały czas współpracuje z właścicielami gospodarstw agroturystycznych, z drugiej strony współpracuje z licznymi instytucjami publicznymi, np. samorządami gminnymi, urzędami miast, izbami rolniczymi oraz innymi.

Tereny Podkarpacia są atrakcyjne turystycznie, posiadają walory przyrodnicze i kulturowe, ponadto to tereny w dużej mierze rolnicze, istnieje tu również znaczące bezrobocie. Wszystko to sprawia, że agroturystyka ma szanse rozwoju w regionie Podkarpacia, a Stowarzyszenie „GGG – Bieszczady” jest jednostką, której działalność

ma duży wpływ na rozwój usług turystycznych w południowej części Polski.

Piśmiennictwo

1. Gąsiorowski A. 2003. Bieszczady. Folder Stowarzyszenia Agroturystycznego „Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady” w Lesku.
2. Gąsiorowski A. 2004. „Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady” w Lesku 1993-2003. Stowarzyszenie Agroturystyczne „GGG – Bieszczady” w Lesku.
3. <http://www.stat.gov.pl>
4. Kokoszka E. 2002. Dziedzictwo kulturowe Podkarpacia. Stowarzyszenie Agroturystyczne „GGG – Bieszczady” w Lesku, Lesko.
5. Statut Stowarzyszenia Agroturystycznego „Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady”. 1999. Lesko.

Summary

The Agrotourism Association “GGG – Bieszczady” in Lesko is very important, especially in developing agrotourism in Podkarpacie region. Activities, undertaken by The Agrotourism Association are various. They concern promotion, education and advising. The Agrotourism Association co-operates with private owners of agrotourist homestead and with public institutions as well.

The Podkarpacie region is very attractive, there are a lot of natural and cultural attractions. There are mainly agriculture areas, the unemployment is very high. That’s why agrotourism has a chance to develop in the Podkarpacie region. The Agrotourism Association is an organization, which has an influence on development of tourism in southern part of Poland.

